

MARTINE VAN HOOGEN EN LARS HOOGMOED
DE AMSTERDAMSE MAVO

DE AMSTERDAMSE MAVO

'BURGERSCHAP IS BIJ ONS DE RODE DRAAD'

Waar andere scholen burgerschap in hun onderwijs moeten inpassen, is het voor de Amsterdamse Mavo juist het vertrekpunt. Het onderwijs op deze eerste humanistische school van Nederland is erop gericht dat leerlingen betrokken raken bij de wereld om hen heen, zich een gewaardeerd onderdeel voelen van de maatschappij en daaraan een bijdrage gaan leveren. "Wij hangen burgerschapsonderwijs op aan drie leerlijnen: Democratie, Mensenrechten en Participatie", vertelt Martine van Hoogen, die samen met Lars Hoogmoed leiding geeft aan deze school.

Van Hoogen en Hoogmoed, beiden afkomstig uit het mbo-onderwijs, startten in het schooljaar 2016-2017 met de Amsterdamse Mavo. Dit initiatief kwam voort uit het feit dat ze zagen dat veel leerlingen in het mbo de weg niet weten

te vinden in de maatschappij en een negatief zelfbeeld hebben. "Om dat te verbeteren, moet je al vroeg beginnen", aldus Van Hoogen. "Daarom besloten wij om een eigen mavo op te zetten.

- 📌 De Amsterdamse Mavo (DAM)
- 👤 221 leerlingen (april 2020)
- 🏠 VMBO-T, categorale mavo

motto:
'Zelf denken, samen leren'

DAM is de eerste humanistische school van Nederland en opgericht buiten de bestaande schoolbesturen, DAM is volledig onafhankelijk.

www.deamsterdamsemavo.nl

NIET ELITAIR

Deze school zet het humanisme in als pedagogisch concept. Dat houdt in dat alles er op is gericht dat leerlingen betrokken raken bij de wereld om hen heen, zich een gewaardeerd onderdeel voelen van de maatschappij en leren hoe ze daar een bijdrage aan kunnen leveren. Burgerschap en sociale veiligheid staan hoog in het vaandel.

Hoewel vaak wordt verondersteld dat een humanistische, categorale school 'elitair' is, heeft deze school een gevarieerde schoolpopulatie, vertelt Hoogmoed: "Er zitten hier kinderen van ouders met verschillende etnische achtergronden, kinderen van ouders die analfabeet zijn tot kinderen van ouders die zeer vermogend zijn, en alles daartussen. Ons pedagogisch concept

en de manier waarop wij dat vormgeven, trekt ook veel religieuze ouders aan.”

DRIE LEERLIJNEN

Dat burgerschapsvorming een belangrijke plaats inneemt in het onderwijs van de Amsterdamse Mavo, zien we terug in de drie leerlijnen die als rode draden door het onderwijs heen lopen: Democratie, Mensenrechten en Participatie. De leerlijnen Democratie en Mensenrechten zijn uitgewerkt in thema's. In elke periode – het schooljaar bestaat uit drie periodes – staat er bij deze leerlijnen een thema centraal dat bij alle vakken aan de orde komt. Bijvoorbeeld: in de leerlijn Democratie is het thema in periode 1 van het eerste leerjaar: 'het ontstaan van de democratie.' Hoogmoed: "Alle vakken besteden in deze periode aandacht aan dit thema, niet in de vorm van losstaande lessen of opdrachten, maar zoveel mogelijk ingebed in het reguliere curriculum. Dat vergt soms enige creativiteit.”

De derde leerlijn, Participatie, krijgt zowel binnen als buiten de school gestalte. Vanaf leerjaar 1 zijn leerlingen verantwoordelijk voor bepaalde taken binnen de school. Zij zijn verdeeld over vijftien teams, variërend van het klusteam en het groenteam tot het kantine team dat tijdens de pauze brood smeert en verkoopt. "In kleine groepjes doen alle leerlingen iets voor de school", zegt Hoogmoed. "De één pakt die verantwoordelijkheid gelijk op, de ander moet je even aanduwen, maar uiteindelijk zijn alle leerlingen er trots op dat ze binnen de school iets kunnen betekenen.”

Daarnaast doen leerlingen ieder schooljaar mee aan twee participatieprojecten buiten de school, bijvoorbeeld maatjesprojecten met ouderen en met nieuwkomers. Hoogmoed: "We sluiten deze activiteiten altijd af met een Colletour,

zoals Twan Huijs dat doet. In de participatieprojecten leren leerlingen onder andere geduld en beleefdheid te tonen en respectvol te luisteren naar anderen, ook als iemand moeilijk spreekt of lang van stof is. Voorbeeldgedrag van docenten is hierbij heel belangrijk. *Practice what you preach.*”

BURGERBORD

Alles wat leerlingen in het kader van de drie leerlijnen maken, doen en leren, bewaren ze in een persoonlijke digitale omgeving op de website www.burgerbord.nl. Leerlingen hebben op deze website een individueel digitaal portfolio, waar zij opdrachten, foto's, screenshots en dergelijke kunnen uploaden. Het is daar ook zichtbaar welke opdrachten ze voor het einde van de periode nog moeten doen. Ook ouders en docenten kunnen de ontwikkelingen van de leerlingen via dit platform volgen.

"We hebben hier een vak voor ontwikkeld: het Burgerbord-uur", vertelt Van Hoogen. "Daarin gaat het om de samenhang tussen opdrachten en thema's: wat heeft die opdracht over chocolade bij Frans te maken met mensenrechten? Om de kennis te toetsen wordt elke periode afgesloten bij het vak Sport met een humanistisch spel, bijvoorbeeld met een variant op Ganzenbord of Zeeslag of met een speurtocht. Tot slot maken de leerlingen een Burgerbord-video, waarin ze reflecteren op wat ze hebben gedaan en geleerd.”

SOCIALE VEILIGHEID

Sociale veiligheid is een belangrijk aandachtspunt binnen de school. Als leerlingen anderen uitschelden of pestgedrag vertonen worden ze hierop aangesproken. Leidt dat niet tot gedragsverandering, dan kan de leerling worden geschorst. "Er is een groepje leerlingen dat ons te streng vindt," zegt Van Hoogen, "maar dan leggen we

het gewoon weer uit. Wie nu dader is, kan morgen slachtoffer zijn. Wij verwachten ook van de leerlingen dat ze actie ondernemen als ze zien dat een ander wordt gepest of buitengesloten.”

De Inspectie beoordeelde de sociale veiligheid op de school als 'goed.' "Dat zegt iets over hoe we met elkaar omgaan en over de maatschappelijke betrokkenheid", zegt Van Hoogen. "Mede daardoor is ook de oudertevredenheid groot. Kinderen durven te spreken, kunnen presenteren, zijn actief. Ook kinderen die zich moeilijk verhouden tot anderen komen hier tot hun recht en de onderwijsresultaten zijn goed. In 2020 jaar doen de eerste leerlingen eindexamen en we hopen op een slagingspercentage van 100%. We leveren onze leerlingen aan het eind van de rit 'participatie-proof' af. Ze krijgen een certificaat dat laat zien dat ze de kennis en de houding hebben om actief deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten.”

✓ TIP VOOR COLLEGA'S

Lars Hoogmoed: "Schoolparticipatie is voor iedereen haalbaar. Vervang de sportweek een keer door een maatschappelijk georiënteerd thema." Martine van Hoogen stelt: "Voorkom eilandjes in de school en afgesloten klaslokalen waar mensen hun eigen ding doen, want dan gaat het nooit lukken met burgerschap.”

✉ info@deamsterdamsemavo.nl

'WIJ WERKEN
MET DRIE
LEERLIJNEN:
DEMOCRATIE,
MENSENRECHTEN
EN PARTICIPATIE'